

Výzva předsedkyni Státního úřadu pro jadernou bezpečnost Daně Drábové

Jádro – kdo bude ručit?

Vážená paní předsedkyně,

Státní úřad pro jadernou bezpečnost je podle kompetenční legislativy zodpovědný za přípravu tzv. atomového zákona. V dnes platném (č.18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie) je zakotvena velmi významně omezená odpovědnost provozovatele jaderných elektráren v České republice za škody způsobené jadernou havárií ve výši pouhých 8 miliard korun.

Fukušimská havárie, jejíž druhé výročí si dnes připomínáme, opět jasně ukázala, jak titěrná je to částka proti škodám, které ve skutečnosti mohou nastat. Podle Japanese Centre for Economic Research bude Japonsko stát podcenění bezpečnosti 4,3 bilionu korun, ale na reálnou částku je ještě brzy. Škody tak mohou překonat i ty po Černobyli, kde běloruská vláda odhaduje dopady na 4,6 bilionu korun. A podle Vašich francouzských kolegů ze státního institutu pro jadernou bezpečnost IRSN by těžká havárie v tamní jaderné elektrárně mohla přijít velmi drahó – až 10,9 bilionu korun. Z tohoto pohledu je odpovědnost ČEZu naprosto titěrná.

ČEZ ale díky benevolenci tvůrců atomového zákona získává i další úlitbu – povinnost pojistit se jen na 2 miliardy korun. Což v porovnání s pojištěním svých jaderných elektráren na ostatní nejaderné škody, které dosahuje čtyř desítek miliard, je výsměchem budoucím potenciálně poškozeným.

Váš 1. náměstek Petr Krs napsal: „Princip omezené odpovědnosti byl a je uplatňován v mezinárodním společenství od počátku průmyslového využívání jaderné energie s cílem podporovat rozvoj tohoto průmyslového odvětví.“ Ano, tak to také vnímáme. Ale nemyslíte, že této podpory si již jaderná energetika vybrala dosti a je na čase, aby byla ukončena? Neargumentujte, prosíme, případnou podporou obnovitelných zdrojů energie, ty zatím z hlediska doby i peněz nečerpaly zdaleka tolik, co energetika založená na štěpení atomu.

Proč by případné škody měli zaplatit poškození nebo český stát? Z jakého důvodu by měla mít jaderná energetika takového výrazné zvýhodnění na trhu? V jiných oblastech průmyslu či lidské činnosti výše odpovědnosti za způsobenou škodu omezována není.

Jen českým folklórem, že české částky limitu odpovědnosti za jadernou škodu navíc ani neodpovídají požadavkům mezinárodních smluv, kterými jsme vázáni. Doplňkový protokol Vídeňské úmluvy o občanskoprávní odpovědnosti žádá minimální výši odpovědnosti za škody 300 milionů SDR (Special Drawing Rights). To je v přepočtu o jednu či několik miliard navíc, než stanovuje český atomový zákon. A Vy, jako nejvyšší představitelka Státního úřadu pro jadernou bezpečnost takovouto situaci akceptujete.

Vážená paní předsedkyně, nyní Váš úřad připravuje velkou novelizaci atomového zákona. Máte tedy příležitost stávající chybné nastavení odpovědnosti za jadernou škodu napravit. Žádáme Vás, abyste se z titulu své funkce zasadila o:

- zrušení omezené odpovědnosti za jadernou škodu - provozovatelé by měli ručit za všechny škody, které způsobí;
- zajištění odpovídajícího krytí vůči možné jaderné škodě včetně výrazně vyššího limitu pojištění;
- zavedení odpovědnosti i vůči dodavatelům klíčových technologií jaderných elektráren, kteří se dnes na náhradě škod nepodílejí;
- prosazení celoevropského řešení v oblasti odpovědnosti za jadernou škodu zahrnující výše zmíněné principy.

V Praze dne 11. března 2013

Výzva předsedkyni Státního úřadu pro jadernou bezpečnost Daně Drábové

Monika Machová Wittingerová, Jihočeské matky

Pavel Vlček, Občanská iniciativa pro ochranu životního prostředí

Edvard Sequens, Calla – Sdružení pro záchranu prostředí